

Referat af møde i Grundvandsrådet d. 26. juni 2024

1. **Velkomst v./ Brian Lyck Jørgensen, formand for Grundvandsrådet**
Brian bød velkommen.

2. **Præsentationsrunde**

Brian Lyck Jørgensen (O), formand for Grundvandsrådet og formand for Udvalget for Klima, Teknik og Miljø
Morten Dahlberg (A), Næstformand for Udvalget for Klima, Teknik og Miljø.
Michael Ingels Andreasen, Landboforeningen.
Christian Stoltze Laursen, Danmarks Naturfredningsforeningen.
Peder Andersen, formand for Vejby Vandforsyning.
Thomas Reuter Johannsen, formand for Helsingør Vandværk.
Gitte Ellehave Schultz, Region Hovedstaden.
Ditte Lykkesborg Schroeder, Region Hovedstaden.
Dansk Industri ikke repræsenteret.
Mads Hansen og Christina Larsson, Gribskov Kommune.

3. **Gennemgang af indsatsplanen v. administrationen**

Mads og Christina gennemgik hovedpointer i udkast til Indsatsplanen.

4. **Drøftelse af udkast til planen, evt. spørgsmål og bemærkninger til udvalget for Klima, Teknik og Miljø**

Christian: Har fremsendt høringssvar som Christian gennemgik.
Christian mener ikke, at planens miljømål er forebyggende, men i stedet overvågende. Hvis man måler noget over værdierne, er man for sent på den til at beskytte det forurenede grundvand. Indsatser skal følges af miljømål/mål for at sikre, at der er fremdrift i forhold til det besluttede.

Mads: Vi forebygger gennem vores indsatser og retningslinjer, og gennem det overholder vi vores miljømål.

Christian: Retsvirkning: Bemærker at BNBO-processen ikke gået så hurtigt. Ny lov vil sikre fremdrift i BNBO. Ønske om at følge fremskridtet løbende.

Christian: Grundvandsparker: Gilleleje Vandværk og DN har forsøgt lidt. Kompetencen til at indgå aftaler var ikke til stede og det gik i stå. DN foreslår fem områder udpeges.

Peder: Grundvandsparker er drøftet på mødet i grundvandsrådet sidste år, hvor Peder mener, at det blev aftalt, at man skal definere grundvandsparker. I kontaktudvalget er grundvandsparker ligeledes drøftet og der ses besværligheder, for der skal findes en masse penge. Måske den nye trepartsaftale gør at det kan realiseres, hvis der følger penge med.

Brian: Vi har lige haft møde i KTM, hvor det er besluttet, at der kommer et temamøde efter sommerferien om grundvandsparker. Hvis der vides mere om den nye lovgivning, kan der følges op på dette på mødet. Brian og Morten vil drøfte evt. deltagelse på det ellers lukkede møde.

Christian: Bakker op om temamøde om grundvandsparker.

Peder: Har haft ideen om finansiering af grundvandsparker ved takster oppe i delegeretmøde (vandværkernes kontaktudvalg) for to år siden og om der skulle laves en drikkevandsfond, men det var der ikke opbakning til.

Christian: Jordudlæg: De steder, hvor der ikke er foretaget miljøvurdering, opfordres til, at det undersøges, om der er områder, hvor der burde skulle laves miljøvurderinger.

Mads: Opgaven ligger hos vores kollegaer. Tilbagemeldingen fra dem er, at der ikke er lovhemmel til at gå ud og udtage prøver eller, at der er konkret mistanke om et behov for det. Med udkast til indsatsplanen lægger vi op til, at der skal gives miljøgodkendelser til jordudlæg indenfor BNBO og 50 års grundvandsdannende oplande. På den måde kan der stilles vilkår om prøver for hhv. pesticider og PFAS (som der i øvrigt også kan stilles i andre tilfælde, hvor der skal gives miljøgodkendelser).

Brian: Der er snart ikke det møde i fagudvalget, hvor der ikke drøftes jordudlæg. Fint, at der sker en skærpelse på området med Indsatsplanen.

Michael: Fra landbrugets side af er man glade for udkastet til indsatsplanen og mener, at der er lavet en fornuftig plan, hvor indsatsen mm. er baseret på risikovurdering. Stærk modstander af at man lægger restriktioner på et areal fordi det er oppe i tiden. Vigtigt at vurdere reelt når man snakker grundvandsparker og om der er et behov. Ikke udrulle grundvandsparker på baggrund af følelser men, hvor det bygger på vurderinger. Pesticider og andre kemikalier som bruges i industrien, er der ikke samme fokus på som der er på landbrugets brug af pesticider. BAM er også brugt af andre end landbruget. DMS er bl.a. fundet i sommerhusområder. Man bør forholde sig til det der er reelt og de midler der findes nu. Listen over midler der må anvendes af landbruget skæres ned løbende via pesticidgodkendelsesordningen. Pesticider testes på marker og de stoffer der siver ned benyttes ikke.

Mads: Gribskov Kommune gør opmærksom på den indsats i udkast til indsatsplanen, hvor der lægges op til en vurdering af de 50 års grundvandsdannende oplande, er med henblik på at finde ud af, om det er nødvendigt eller tilrådeligt at der indgås frivillige aftaler om ingen erhvervsmæssig anvendelse af pesticider i disse oplande. Det er ikke præsenteret som eller kaldt "grundvandsparker", men rent principielt kunne man godt kalde det for det.

Thomas: Man bør se på det hele, også det grundvand der skal indvindes i fremtiden også andre steder, end hvor der indvindes nu. Der skal undersøges for flere og flere stoffer af vandværkerne. Klasse nul jord analyseres for meget lidt, lovgivningen er ikke tidssvarende og ikke forholdt til kravene der er til grundvandet. Savner at regeringen kommer på banen.

Mads: De indsats der indgår i udkast til Indsatsplanen skal udformes på baggrund af forvaltningsretlige principper herunder proportionalitetsprincippet. Derfor lægges der op til en vurdering af de 50 års grundvandsdannende oplande, som vi i stil med BNBO anser for potentielt særligt sårbare. Selvom det kan være fornuftigt at forholde sig til

det grundvand der skal indvindes i fremtiden, potentielt andre steder end nu, er vi nødt til primært at forholde os til de steder indvindingen sker nu. Kommune kan ikke opkøbe jord (har ikke ressourcer til det), og vandværker kan kun forventes at finansiere grundvandsbeskyttelse deres forbrugere har direkte glæde af. Hvis kommunen skal udpege områder for beskyttelse, skal det ske på baggrund af en faglig vurdering, derudover er det vandværkerne frit for om de ønsker at gennemføre beskyttelse i større områder.

Thomas: Grundvandsparker – fremtiden skal sikres og de bør have en vis størrelse for at vi kan forsvare det overfor forbrugerne.

Christian: ift. Michaels indlæg om grundvandsparker. Vi bør forsøge at følge et forsigtighedsprincip. For Roundup sagde man i starten, at man bare kunne bruge det og senere har det vist sig, at det ikke er sandt. Mener at godkendelsen af stoffer i EU er meget liberal. Vi bør derfor anvende et forsigtighedsprincip og udlægge grundvandsparker.

Mads: Vi er nødt til at arbejde ud fra en antagelse om at eksisterende generel regulering/beskyttelse fx godkendelsesordningen for pesticider følges, dvs. at der ikke bruges pesticider, der ikke er godkendte.

Michael: Der er naturligt forekommende stoffer, f.eks. arsen, og også stoffer fra planter der er giftige, så problemet er ikke løst ved at køre marksprøjten væk, og man skal have øjnene åbne hele vejen rundt. Nedsivningsanlæg, gamle septiktanke, medicinrester mv. havner jo derude et sted. Måler man for alle stoffer der potentielt kan havne i grundvandet vil man kunne finde meget andet. BNBO-processen er gået meget langsomt set fra landboforeningens øjne.

Peder: Hører fra vandværkerne, at det er landbruget der har forsinket BNBO-processen. Vandværkerne oplever ikke forståelse fra landmændene.

Michael: Økologi er ikke nødvendigvis rentabelt, da 9 ud af 10 er tilskudsøkologer. Når de er væk, så er det svært at lave en fornuftig drift. Resultatet kan være, at et areal ikke kan dyrkes i vores område efter økologi eller ingen drift. BNBO-sager i overtaksationskommissionen har sat erstatningsniveauer, ret ind efter det.

Peder: Fremsendt oplæg han gennemgik.
Delmål fremsat af FN's verdensmål i perspektivplan.
Mener at der er fine ord og at vi skal fortsætte hermed og at administrationen skal følge dette. Alle forureningskilder der kan true grundvandet bør håndteres.

(Slide med cirkler – cirklerne angiver ikke den udbredelse af områder, hvor der er udlagt jord på, men størrelsen på cirklen siger noget om hvor meget der er udlagt. Hvor meget der er udlagt fremgår af den efterfølgende slide).

Brancheorganisationerne Danske Vandværker og Danva har rettet henvendelse til miljøministeriet med ønske om mere kontrol og bedre kobling mellem prøver af jord og grundvand.

Brian: Fint, at I har henvendt jer til ministeren.

Peder: Indstillinger – se slide.

Brian: Forvaltningen kan vurdere det indstillede. Fint, at I kommer med forslag.

Mads/Christina: Forvaltning i vandsager sker efter gældende lovgivning og efter lovpligtige planer der er politisk vedtaget, fx indsatsplanen.

Perspektivplanens målsætning går igen i indsatsplanen.

Der tages hensyn til OSD i en række af indsatsplanens retningslinjer, hvor det vurderes proportionalt. Alle sager, hvor der behandles efter retningslinjer i indsatsplanen, skal konkret vurderes, da der ikke kan etableres generelle forbud i indsatsplanen.

Christian: Der vedtages jyske motorveje til 9 milliarder, men der smides ikke samme mængde penge efter grundvandsbeskyttelse. Det handler om prioritering og vilje.

Michael: Nitrat, ikke kun noget der tilføres af landbruget, men kan forekomme naturligt. Pesticider i prøver af jord der er flyttet, kan ikke være overraskende, da lovligt benyttet pesticider jo vil kunne forekomme i jord fra andet landbrug.

Gitte: Regionen har en rolle ift. grundvandsbeskyttelse. Opspore og fjerne forureninger, hvor der ikke kan findes en forurener. Landbrug og slam er ikke en del af regionens arbejdsområder. Undtagelse er DMS forurening konstateret på en jordbærmark. Fundet vurderes at skyldes et spild og håndteres således som en punktkilde (ikke i Gribskov Kommune).

Præsenterede plan fra RH "Vejen til rent vand og ren jord". Indsatser omhandler især klorerede opløsningsmidler, men kan også omfatte andre stoffer, hvor der ikke er en forurener at sende regningen til. Vil gerne deltage i den dialog der lægges op til i indsatsplanen. RH var en vigtig spiller i det nu afsluttede projekt Drikkevand på tværs og også i det aktuelle projekt Fremtidssikret grundvandsbeskyttelse i Nordsjælland. Hvis der er spørgsmål til konkrete sager, kan RH svare på det ved at give aktindsigt. Ved henvendelser om jordudlæg vurderes hver sag om det er en myndighedsopgave for RH eller om der skal henvises til den rette myndighed.

Christian: V1 og V2 fremgår af offentlige kort, men hvor kan der læse mere om hvorfor det er kortlagt som V1 eller V2.

Gitte: Det kan man ikke finde på kort, men i jupiterdatabasen kan der ses analyseresultater. Men det kan man få oplyst ved en aktindsigt.

Ditte: Status på undersøgelser/opdateret liste over de prioriterede grunde nævnt i udkast til indsatsplanen fremsendes til administrationen, så disse kan indarbejdes.

5. Kort gennemgang af ny BNBO-lovgivning og status

Ny lovgivning blev kort gennemgået af Christina.

Frist for påbud er som udgangspunkt 31. december 2024. I enkelte tilfælde vil det være 1. marts 2025.

For nye boringer, hvor der ikke er foretaget beregning af BNBO skal der først foretages en risikovurdering når BNBO er beregnet og så er der et ½ år til at indgå frivillige aftale, hvis risikovurderingen giver anledning til at der skal gennemføres en indsats.

Peder: Der er ved at blive indgået en aftale med Lokaltog om ikke at anvende pesticider på banen indenfor Vejby Vandforsynings BNBO. I den forbindelse vil der blive sat skilte op på banen med angivelse af, at der er et sprøjtefrit område på ca. 350 meter.

6. Næste mødedato fastsættes

Onsdag d. 15. januar 15.00 – 16.30

7. Evt.